

TILDELINGSBREV 2019

FOR

RIKSANTIKVAREN

Innholdsfortegnelse

<u>1. INNLEDNING.....</u>	<u>3</u>
<u>2. OVERORDNEDE PRIORITERINGER FOR ETATEN</u>	<u>3</u>
<u>3. NASJONALE MÅL, PRIORITERINGER, STYRINGSPARAMETERE OG OPPDRAG FOR 2019.....</u>	<u>4</u>
<u>4. BUDSJETT OG FULLMAKTER.....</u>	<u>10</u>
4.1 TILDELING OG BUDSJETTFORUTSETNINGER	11
4.2 TILDELING FRA ANDRE KAPITLER OG POSTER	13
4.3 DELEGERING AV BUDSJETTMESSIGE FULLMAKTER	13
<u>5. RAPPORTERING.....</u>	<u>14</u>
<u>6. MØTEPLAN</u>	<u>14</u>
<u>7. OVERSIKT OVER ETATENES KOORDINERINGSANSVAR</u>	<u>14</u>

1. INNLEDNING

Klima- og miljødepartementet viser til [Prop. 1 S \(2018-2019\)](#), [Innst. 2 S \(2018-2019\)](#) og [Innst. 14 S \(2018-2019\)](#) og stiller i dette tildelingsbrevet bevilgningene til disposisjon for Riksantikvaren. Tildelingsbrevet gir sammen med Instruks for virksomhets- og økonomistyring, Prop. 1 S og budsjettinnstillingene, rammer, forutsetninger, og krav for Riksantikvaren i 2019. Tildelingsbrevet og instruksen er utgangspunktet for Riksantikvarens rapportering gjennom året.

Departementet ønsker å understreke at de nasjonale målene som er presentert i Prop. 1 (2018-2019) er politisk fastsatte nasjonale mål, hvor god måloppnåelse avhenger av bruk av virkemidler og gjennomføring av tiltak i alle sektorer. Riksantikvarens egne bidrag til måloppnåelse vil derfor variere, ut i fra hvilke virkemidler og ansvar etaten innehar. I tildelingsbrevet er de prioriterte nasjonale målene for 2019 gjengitt, men de øvrige nasjonale målene ligger fortsatt fast.

2. OVERORDNEDE PRIORITERINGER FOR ETATEN

- Bistå departementet i arbeidet med en ny stortingsmelding om kulturminnepolitikken, jf. [Innst. 14 S \(2017-2018\)](#).
- Koordinere arbeidet som følger med Norges medlemskap i Unescos verdensarvkomité (2017-2021). Oppgaven gjennomføres i samarbeid med Miljødirektoratet og utføres i tråd med den ansvars- og arbeidsfordelingen som er nedfelt i mandat fastsatt av KLD.
- Forberede gjennomføring av oppgaveoverføring inn mot regionreformen, herunder følge opp Meld. St. 22 (2015–2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver innenfor kulturminnefeltet*.
- Videreutvikle rollen som fagdirektorat.
- Videreutvikle FOU-arbeidet slik at kulturminneforskningen i sterkere grad knyttes opp mot oppfølgingen av aktuelle behov og utfordringer i KLDs kunnskapsstrategi.
- Riksantikvaren skal vektlegge utfordringene knyttet til klimaendringene gjennom utvikling av god forvaltning av kulturminner i et endret klima.
- Fremme en forvaltning og bruk av eksisterende bygningsmasse som optimaliserer vern og klimavennlighet.

3. NASJONALE MÅL, PRIORITERINGER, STYRINGSPARAMETERE OG OPPDRAG FOR 2019

Kulturminner og kulturmiljø

Nasjonale mål

2.1 Tapet av verneverdige kulturminner skal minimeres.

2.2 Et prioritert utvalg automatisk fredede og andre arkeologiske kulturminner skal ha et ordinært vedlikeholdsnivå innen 2020.

2.3 Et representativt utvalg kulturminner og kulturmiljø skal være vedtaksfredet innen 2020.

2.4 Fredede bygninger, anlegg og fartøy skal ha et ordinært vedlikeholdsnivå innen 2020.

Prioriteringer	Styringsparametere
Følge opp det samiske bygningsregistreringsprosjektet.	<ul style="list-style-type: none">• Antall samiske bygninger som har fått avklart status som automatisk fredet.• Antall samiske bygninger lagt inn i Askeladden.• Videreutvikling av forvaltningsplan for automatisk fredete samiske bygninger i samarbeid med Sametinget.
Følge opp RAs bystrategi 2017-2020 og handlingsplan.	<ul style="list-style-type: none">• Gjennomført by-konferanse• Gjennomført samarbeidsprosjekt med utvalgte byer om vitalisering/byreparasjon av historiske bymiljøer.
Videreføre arbeidet med å styrke kommunenes rolle på kulturminnefeltet.	<ul style="list-style-type: none">• Videreført arbeidet med KIK-prosjektet (Kulturminner i kommunen)• Utarbeide kommunestrategiens handlingsplan
Ferdigstille arbeidet med KULA og oppdatering og revisjon av NB!-registeret med henblikk på å utarbeide et samlet register over kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse.	<ul style="list-style-type: none">• Gjennomført oppdatering og revisjon av alle NB! områdene innen utgangen av 2019.• Videreført arbeidet med KULA-registeret med henblikk på ferdigstilling innen utgangen av 2020.

	<ul style="list-style-type: none"> • Forberedelser til arbeidet med register over bygde miljøer.
Utvidelse av ordningen med utvalgte kulturlandskap.	<ul style="list-style-type: none"> • Tre nye utvalgte kulturlandskap er med i ordningen i 2019.
Oppstart av arbeidet med sikte på overføring av oppgaver til Sametinget.	<ul style="list-style-type: none"> • RA bidrar med kulturminnefaglige råd basert på erfaringer med oppgaveoverføringsprosessene.
Fortsette med å etablere digitale tjenester og digitalt førstevalg i kulturminneforvaltningen, og arbeidet med å tilgjengeliggjøre data, foto, arkivmateriale m.m. for videre bruk.	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikling av Riksantikvarens digitale publikumstjeneste, Kulturminnesøk, med ny funksjonalitet. • Utvikling og lansering av nytt saksbehandlingsverktøy for tilskudd i kulturminneforvaltningen med tilhørende søkefunksjonalitet i arkiv. • Forvalte offentliggjorte datasett på Geonorge og fremme bruk av Riksantikvarens åpne data. • Utvikling av et nasjonalt kulturminneregister over kulturminner som skal brukes av nasjonal- og regional kulturminneforvaltning
Styrke partnerskapet mellom eiere av kulturminner og det offentlige og bidra til effektiv og eierorientert forvaltning.	<ul style="list-style-type: none"> • Antall ferdigstilte fredningssaker • Antall dispensasjoner etter kulturminneloven i regionalforvaltningen og hos RA. • Nye maler og veileder for fredningssaker, jf. fredningsstrategien. • Kurs og oppfølging av fk mht. dispensasjoner som del av Kultminneforvaltningen 2020. • Nye veiledere for søkere og saksbehandlere av tilskudd som del av Kulturminneforvaltningen 2020.
Følge opp handlingsplanen i RAs fredningsstrategi mot 2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av samarbeidet med minoritetsgruppene og frede utvalgte kulturminner. • Oppfølging av evalueringen av kulturmiljøfredning. Avklaring av eventuell oppstart av kulturmiljøfredning i Henningsvær.
Gjennomføre tiltak i etterkant av evalueringen av fartøyvernsentrene, med hovedfokus på kartlegging av nødvendig	<ul style="list-style-type: none"> • Rapport om kompetansebehov for hvert fag.

håndverksfaglig og akademisk kompetanse og kvalitetssikring av dokumentasjonsrapporter.	<ul style="list-style-type: none"> • Antall kvalitetssikrede rapporter knyttet til istandsatte fartøy i kulturminneregisteret.
Riksantikvaren skal bidra til god forvaltning på alle nivåer (stat, fylke, kommune, eier) for å ta vare på kulturminner og -miljøer i et klima i endring.	<ul style="list-style-type: none"> • Utviklet verktøy som fylker, kommuner og eiere kan bruke for å vurdere risiko og planlegge tiltak som reduserer konsekvensene av klimabelastninger på kulturminner og kulturmiljøer.
Riksantikvaren skal videreføre arbeidet med å synliggjøre betydningen av energieffektiv bruk og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse som en ressurs for å redusere klimabelastningene.	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikling og formidling av kunnskap om hvordan bruk av eksisterende bygningsmasse reduserer klimabelastningene. Forvaltning og bruk av eksisterende bygningsmasse som optimaliserer vern og klimavennlighet.

Oppdragsliste 2019 for resultatområde 2 Kulturminner og kulturmiljø

Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Tidsfrist
Delta i arbeidsgruppe med Statsbygg og Rørosmuseum om prioriteringer av istandsettningstiltak for gjennomføringen av løsninger ved oppfyllelse av myndighetskrav på statens eiendommer etter kobbervetket på Røros.	
Riksantikvaren og Miljødirektoratet skal utarbeide forslag til kriterier for landskap av nasjonal verdi innenfor rammen av hhv kulturminneloven og naturmangfoldloven.	01.03.2019
Bistå KLD og de øvrige involverte departementene i gjennomføringen av det nordiske formannskapsprosjektet "Attraktive byer".	
Levere utkast til ny informasjonsstrategi for Utvalgte Kulturlandskap i jordbruket inkl. informasjon på nett om områdene, i samarbeid med Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet.	01.10.2019
Følge opp og utvide ordningen med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, herunder markeringer av jubileumsåret og overføring av oppgaver til kommunene, i samarbeid med Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet.	
Utarbeide forslag til overgangsregler for forvaltningen av verneverdige og listeførte kirker som skal gjelde fra 1.1.2020 når kirkeloven og kirkerundskrivet blir opphevet.	1.8.2019
Utarbeide prosessbeskrivelse for utvelgelse av de sakene som Riksantikvaren skal ha forvaltningsansvaret for.	1.6.2019
Supplere listen med kulturminner og kulturmiljøer som Riksantikvaren skal ha forvaltningsansvaret for, herunder arkeologiske km.	1.6.2019
Utarbeide utvalgsparemetere som grunnlag for tentativ liste over kulturmiljøer som skal vurderes.	

Revidere veiledning om forenklete undersøkelser etter kml. § 11 a med grunnlag i ny ansvarsforskrift.	1.6.2019
Endre forskriftsfredninger der fylkeskommunen skal ha dispensasjonsmyndigheten fra 1.1.2020 for eiendommer i statlig og privat eie.	31.12.2019
Levere forslag til program og gjennomføre en nasjonal 10 årsjubileumsmarkering for ordningen med utvalgte kulturlandskap i jordbruket, i samarbeid med Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet.	01.04.2019
Gjennomføre høring av forskriftsendringer om tilskudd til utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap og levere endelig anbefaling om forskriftsendringer, i samarbeid med Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet.	15.10.2019
Levere notat med oppsummering av erfaringer knyttet til arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft på land med særlig vekt på arealplanlegging.	01.06.2019

6.1 Omfanget av villmarkspregete områder på Svalbard skal opprettholdes, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet.

Prioriteringer	Styringsparametere
Arbeid med besøksforvaltning både i og utenfor verneområdene, jf. arbeidet med forvaltningsplaner	<ul style="list-style-type: none"> RA vil delta med innspill der kulturminner berøres i forvaltningsplanene. Tiltak som fremmer kulturminner som bærekraftige turistmål på Svalbard.

6.2 De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning

Prioriteringer	Styringsparametere
Bidra til å sikre sårbare kulturminner og kulturminner utsatt for påvirkninger av	<ul style="list-style-type: none"> Antall stående kulturminner med kjent tilstandsgrad. Antall istandsatte kulturminner.

klimateendringene med utgangspunkt i Kulturminneplan for Svalbard 2013 – 2023.	
Riksantikvaren skal, i samarbeid med Sysselmannen og Miljødirektoratet, bidra i arbeidet med oppryddingen i Svea. Riksantikvaren skal bidra til å ivareta relevante kulturminner innenfor rammen av § 64 i svalbardmiljøloven, tillatelse gitt av miljømyndigheten om opprydding, samt andre relevante vedtak.	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med Mdir og andre relevante parter for å ivareta kulturminner i Svea. • Antall fredete utvalgte kulturminner i Svea.
Samarbeide med fylkesmannen i Nordland om forvaltning av kulturminner på Jan Mayen med hovedfokus på registrering av kulturminner i kulturminneregisteret og kartfestinger.	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av Samarbeidsutvalgsmøter (SUM) Antall kartfestede kulturminner i kulturminneregisteret.
Skaffer kunnskap om kulturminnenes tilstand og utvikling på Svalbard.	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturminnedata i MOSJ

Oppdragsliste 2019 – Polarområdene

Oppdrag	Frist
Bidra i Sysselmannen på Svalbards arbeid med revisjon av kulturminneplan.	31.12.2019
Gjennomføre en vurdering av mål 6.2 og foreslå indikatorer som er mer egnede til å måle oppnåelse av det nasjonale miljømålet fra 2020. Arbeidet skal ses i sammenheng med Norsk Polarinstituttts tilsvarende gjennomgang av målene 6.1. og 6.3 med tilhørende indikatorer. Arbeidet skal også vurderes i forhold til tilgjengelig eller framtidig miljøovervåkingsdata på Svalbard.	01.08.2019

Oppgaver på tvers av resultatområdene

Internasjonalt (Verdensarv)

Prioriteringer	Styringsparametere
Gjennom det norske medlemskapet i Verdensarvkomiteen (2017-2021) bidra til en global implementering av Verdensarvkonvensjonen.	<ul style="list-style-type: none"> • Norsk innsats i verdensarvskomiteen skal være faglig basert innenfor konvensjonens rammeverk, med dette menes at kultur- og naturfaglige vurderinger skal være førende for vårt posisjonsarbeid. Målet om en mer representativ verdensarvliste er styrket. • Innsats som gir konkrete resultater i tråd med Norges prioriteringer for komitéperioden.

Koordinere og ivareta faglig ansvar for oppfølging av de norske verdensarvområdene og sørge for at verdensarvpolitikken gjennomføres i tråd med prioriteringene i stortingsmeldingen.	<ul style="list-style-type: none"> 100 % av verdensarvområdene skal ha forvaltningsplaner innen utgangen av 2019.
---	--

Kunnskap

Prioriteringer	Styringsparametere
Bidra til at Norge kan levere data for rapportering på bærekraftsindikator 11.4 våren 2019.	

Oppdrag	Tidsfrist
Sikre framdriften av arbeidet med basisutstillingen for verdensarvsentrene, og ferdigstille utarbeidelsen av prototypen for utstillingen. Arbeidet skal skje i samarbeid med Norges Verdensarv.	Etter nærmere avtale
Utarbeide utkast til veiledningsmateriell om KU i saker som berører verdensarvområder i samarbeid med Miljødirektoratet.	Frist etter nærmere avtale
Følge opp det igangsatte arbeidet med å revidere tentativ liste i tråd med den skisserte løsningen om "enkelt oppryddingsarbeid" i tråd med beskrivelsen i oppdragsbrev fra 18.05.2017 inkl. å avklare spørsmålet om eventuell oppføring av Varanger Siida – et arktisk kulturlandskap/Verdensarv Ceavccageadgi/Mortensens	Etter nærmere avtale
Bidra i oppfølgingen av bruk av bistandsmidler til verdensarv (over UD's budsjett) for en målrettet bruk av midlene.	Løpende gjennom året

Sikkerhet og kontroll

Oppdragsliste 2019 – Sikkerhet og kontroll

Oppdrag	Frist
Rapporter på status i delegeringsprosjektet for kulturminneforvaltningen.	I forkant av etatsstyringsmøtene
Nye nettløsninger og automater som retter seg mot allmennheten skal utvikles med tanke på universell utforming. Eksisterende IT-løsninger skal være universelt utformet innen 1.1.2021. Rapporter på status i arbeidet.	Årsrapport
Send inn rapport fra eksternrevisjon av informasjonssikkerhetssystemet i virksomheten sammen med plan for lukking av evt. avvik.	Så snart den foreligger

I forbindelse med ISO 27001 koordiner grensesnittet mellom RA og IKT-drift.	Fortløpende
Rapporter på oppfyllelsen av KMDs retningslinjer for tilgjengeliggjøring av data, jf. Kunnskapsstrategien.	01.06.2019
Bidra med ressurser inn i internrevisjonsnettverket til gjennomføring av interne revisjoner i sektoren (se eget brev)	Fortløpende
Leverer instruks for sikkerhet på reise for ansatte.	Innen 1.mars
Leverer plan for krisekommunikasjon.	Innen 1. mars.
Tilpasse arbeidet med forebyggende sikkerhet til ny sikkerhetslov med forskrifter.	Rapportering om status i arbeidet innen 1. juni
Leverer øvingsplan for 2019 og evaluering og oppfølgingsplan med funn og læringspunkter fra øvelse.	Øvingsplan for 2019 leveres innen 1. mars. Evaluering av øvelse med oppfølgingsplan leveres innen 1. juni.
Leverer ROS-analyser i henhold til DSBs metodikk på vesentlige scenarioer innenfor samfunnssikkerhet og beredskap.	Innen 1. mars

Samordning av de administrative funksjonene i miljøforvaltningen

KLD viser til strategi for effektivisering og samordning av de administrative funksjonene i miljøforvaltningen.

KLD forutsetter at alle etatene i miljøsektoren bidrar aktivt til å gjennomføre strategien ved å delta i samarbeidsfora og ved å gjennomføre egne tiltak i tråd med strategien.

Riksantikvaren skal fra begynnelsen av 2019 overføre tre årsverk til Miljødirektoratet for felles IKT-drift.

Riksantikvarens driftsavtale med Kartverket avsluttes i løpet av 2019, Miljødirektoratet overtar driftsansvaret og bevilgningen for avtalen.

Miljøvennlig produkter

Etaten skal så langt som mulig bruke miljøvennlige produkter i egen organisasjon, som for eksempel minimal bruk av plast. Matsvinnet skal minimeres.

Fellesføringer til alle statlige virksomheter

1. Realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.
2. Motvirke arbeidslivskriminalitet ved offentlige innkjøp.

For utfyllende informasjon se rundskriv [H-7/18](#).

4. BUDSJETT OG FULLMAKTER

4.1 Tildeling og budsjettforutsetninger

Tildelte bevilgninger skal disponeres i samsvar med Prop. 1 S (2018–2019), og Stortingets vedtak basert på Innst. 2 S (2018-2019) og Innst. 14 S (2018–2019). Midlene skal for øvrig disponeres i samsvar med bevilgningsreglementet, Reglement og bestemmelser for økonomistyringen i staten, instruks for virksomhets- og økonomistyring, og andre rundskriv og krav fra Finansdepartementet som er fastsatt for disponeringen av statlige budsjettmidler.

Det er fortsatt nødvendig med stor oppmerksomhet når det gjelder tilskuddsforvaltningen. Det skal ikke foretas utbetalinger av tilskudd uten utlysning, annet enn der mottakerne er nevnt spesifikt i Prop. 1 S. Tilskudd skal bare utbetales fra tilskuddsposter, mens kjøp av varer og tjenester kun skal skje fra driftsposter (og etter spesielle regler på investeringsposter) etter prosedyrene i anskaffelsesreglene.

Endringer og føringer på poster som er beskrevet i Prop. 1 S (2018–2019), er ikke omtalt i tildelingsbrevet. Nedenfor presenteres derfor kun budsjettføringer ut over det som står i Prop. 1 S (2018–2019).

Utgifter

Følgende beløp tildeles på kap. 1429 i 2019		(i 1 000 kr)
(Kapittel/post)	Betegnelse	Foreløpig Tildeling 2019
1429.01	Driftsutgifter	148 540
1429.21	Spesielle driftsutgifter	37 719
1429.22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 708
1429.50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	
1429.60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 600
1429.70	Tilskudd til automatisk fredete og ander arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	56 864
1429.71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	159 015
1429.72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	58 045
1429.73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra mellomalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 575
1429.74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	63 226
1429.75	Tilskudd til fartøyvernssenter, <i>kan overføres</i>	16 214
1429.77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 232
1429.79	Tilskudd til verdensarv, <i>kan overføres</i>	58 690

Sum kapittel 1429		697 428
--------------------------	--	---------

Inntekter

Det forutsettes inntjent følgende beløp under kap. 4429 i 2019 (i 1 000 kr)

Kapittel/post	Betegnelse	Foreløpig Tildeling 2019
4429.02	Refusjoner og ymse inntekter	2 637
4429.09	Internasjonale oppdrag	3 314
Sum kapittel 4429		5 951

Fullmakt til å inngå forpliktelser:

Tilsagnsfullmakt under kap. 1429:

Riksantikvaren gis fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kapittel/post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		
70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61,0 mill. kroner
71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	40,0 mill. kroner
72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0 mill. kroner
73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra mellomalderen og brannsikring	10,0 mill. kroner
74	Tilskudd til fartøyvern	15,0 mill. kroner
75	Tilskudd til fartøyvernssenter	1,5 mill. kroner
79	Tilskudd til verdensarven	15,0 mill. kroner

Postomtale:

Kapittel 1429

Post 01 Driftsutgifter

- Lønnskompensasjon i forbindelse med lønnsoppgjør utgjør 3,381 mill. kroner.
- Bevilgningen er i 2019 redusert med 725 000 kroner ifm ABE-reformen.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

- Bevilgningen er i 2019 redusert med 184 000 kroner ifm ABE-reformen.

Post 22 Bevaringsoppgaver

- Bevilgningen er i 2019 redusert med 121 000 kroner ifm ABE-reformen.

Post 60 Kulturminnearbeid i kommunene

- 2 mill. kroner skal benyttes til bygningsvernsenteret for Murbyen Oslo.

Post 70 Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner

- 19 mill. kroner skal benyttes til Klemenskirken, til kjøp av en seksjon og bygging av et formidlingssenter.
- 4,7 mill. kroner er øremerket restfinansiering av utgravinger på kongsgårdprosjektet i Avaldsnes

Post 71 Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap

Inntil 6 mill. kroner er øremerket sikring og istandsetting av samiske bygninger, jf. Prop. 1 S.

4.2 Tildeling fra andre kapitler og poster

Riksantikvaren kan i tillegg disponere midler over følgende kapitler:

(i 1000 kr)

Kapittel/post	Betegnelse	Fullmakt for 2019 til å belaste med inntil:
1410.21	Miljøovervåking og miljødata	6 121
1400.21	Spesielle driftsutgifter	1 400 ¹
1400.21	Spesielle driftsutgifter	2 000 ²

4.3 Delegering av budsjettmessige fullmakter

Riksantikvaren delegeres myndighet til:

1. å benytte unntaksbestemmelsene i bevilgningsreglementet. Dette gjelder:
 - a. å foreta nettobudsjettering ved utskifting av utstyr,
 - b. overskridelse av driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter,
 - c. overskridelse av investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel,
 - d. overskridelse av driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre påfølgende budsjetterminer, og
 - e. inngåelse av leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret.
2. I tillegg til den generelle merinntektsfullmakten i henhold til unntaksbestemmelsene i Bevilgningsreglementet delegeres også etaten myndighet til å overskride bevilgningene under:
 - a. kapittel 1429 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4429 postene 02 og 09

¹ Ressurser til å styrke kapasiteten knyttet til Norges medlemskap i verdensarvkomiteen. Gjelder ut 2021.

² Kunnskapsløftet

5. RAPPORTERING

Etatene rapporterer resultater og årsregnskap i foreløpig og endelig årsrapport, som viser status per 31. august og 31. desember 2019. Rapportene skal foreligge minst to uker før etatsstyringsmøtene.

Vi minner om at virksomheten må ha et system slik at budsjetteringen og regnskapsføringen internt kan fordeles på de ulike virkemiddel- og resultatområdene.

Frister for rapporteringer for 2019 er:

Avviksrapportering: 15. mai 2019

Foreløpig årsrapport: 14. september 2019

Endelig årsregnskap: 4. februar 2020

Endelig årsrapport: 15. mars 2020

Årsrapporten skal publiseres på departementets og virksomhetens hjemmesider innen 1. mai.

6. MØTEPLAN

Møtedato	Møtetype
4. april	Halvårsmøte
6. juni	Kontaktmøte
10. oktober	Halvårsmøte

7. OVERSIKT OVER ETATENES KOORDINERINGSANSVAR

Miljødirektoratet:

- Sammenstilling av etatenes innspill til Sysselmannen på Svalbard
- Miljøovervåkning/miljødata/miljørapportering, herunder standardisering av miljødata, kvalitetssikring av miljødata, samarbeidsavtale med Statistisk sentralbyrå og samarbeidsavtale med EEA
- Miljøstatus

Riksantikvaren:

- Fotoarkiv

Norsk Polarinstitutt:

- Miljøovervåkingen (MOSJ) på Svalbard eller Jan Mayen

INSTRUKS FOR VIRKSOMHETS- OG ØKONOMISTYRINGEN I RIKSANTIKVAREN

Instruksen er fastsatt av Klima- og miljødepartementet i medhold av § 3 i Reglement for økonomistyring i staten og trer i kraft 1. januar 2019

Oslo 19/12 - 2018

departementsråd

1. Formål

Denne instruksen inneholder grunnleggende krav til etatens virksomhets- og økonomistyring. Instruksen beskriver samfunnsoppdrag, myndighet og ansvar, samt administrative krav til Riksantikvaren. Økonomiforvaltningen skal følge "Reglement for økonomistyring i staten" ("Reglementet") og "Bestemmelser om økonomistyring i staten" ("Bestemmelsene"), med de tilføyelser og presiseringer som fremgår av denne instruksen. Riksantikvaren skal kunne dokumentere interne rutiner og prosesser i instrukser, retningslinjer og rutinebeskrivelser. Instruksen er et supplement til økonomiregelverket, og må ses i sammenheng med de årlige tildelingsbrevene og styringsdialogen for øvrig.

2. Riksantikvarens myndighets- og ansvarsområde

Riksantikvaren er et forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet.

Riksantikvaren skal arbeide for å oppnå de klima- og miljøpolitiske målene som årlig blir presentert i Prop. 1 S. Riksantikvaren har et særlig ansvar for å nå klima- og miljømålene på de områdene Riksantikvaren har myndighet og juridiske virkemidler.

Riksantikvaren skal gjennom analyser, utredninger, rådgivning, resultatoppfølging og kommunikasjon/formidling bidra til å nå miljømålene også på de øvrige områdene. De spesifikke mål, prioriteringer, styringsparametere og oppdrag som Riksantikvaren skal gjennomføre det enkelte år blir gitt i de årlige tildelingsbrev.

2.1. Riksantikvarens rolle og hovedfunksjoner

Riksantikvaren er departementets gjennomføringsorgan innenfor kulturminner, kulturmiljø og landskap. For å medvirke til å nå de nasjonale klima- og miljømålene og ivareta sitt samfunnsoppdrag skal Riksantikvaren utøve følgende funksjoner:

- Gi Klima- og miljødepartementet faglige innspill i arbeidet med politikk- og regelverksutvikling, herunder å gjennomføre utredninger og analyser, samt gi råd om tiltak og virkemidler for å sikre måloppnåelse på kulturminneområdet.

- Legge til rette for verdiskaping og bærekraftig bruk av kulturminner, kulturmiljøer og landskap. Slike hensyn skal vektlegges, ved tildeling av tilskudd til andre formål i den grad det støtter opp under formålet med tilskuddspostene. Verdiskapingsperspektivet og erfaringene fra verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet de siste ti årene skal videreføres gjennom Riksantikvarens generelle forvaltnings- og utviklingsarbeid.
- Arbeide etter og videreutvikle strategiene på viktige innsatsområder, for eksempel arkeologi, fartøyvern og fredning. Strategiene skal være tydelige på prioriteringer, og skal fungere som viktige verktøy for å nå de nasjonale målene.
- Være pådriver/rådgiver for bruk av kulturminner og kulturmiljø som ressurser i by- og tettstedsutvikling for å skape levende bymiljøer og kvalitet i omgivelsene.
- Ha koordineringsansvar for oppfølgingen av verdensarvkonvensjonen på direktoratsnivå.

2.2. Myndighetsutøvelse

- Riksantikvaren skal følge relevant regelverk for etatens ansvarsområder innenfor kulturminner, kulturmiljø og det kulturhistoriske innholdet i landskapet.
- Riksantikvaren skal utøve myndighet innenfor regelverket som er delegert etter kulturminneloven med forskrift (ansvarsforskriften).
- Riksantikvaren skal legge både faglige og samfunnsmessige hensyn til grunn for sine avgjørelser.
- Riksantikvaren skal utøve sin rolle som sektormyndighet i henhold til plan og bygningsloven, energiloven og andre relevante særlover på en tydelig og forutsigbar måte.
- Riksantikvaren skal legge vekt på kvalitet og effektivitet i sin saksbehandling.
- Bevaringsprogrammene er et viktig verktøy i arbeidet med å nå de nasjonale målene. Strategisk og målrettet bruk av virkemidlene knyttet til de enkelte programmene og oppfølgingen av den foretatte gjennomgangen med sikte på å reorientere bevaringsprogrammene skal derfor gis høy prioritet.
- Ved tildeling av tilskudd til kulturminner som er offentlige eller allment tilgjengelige, skal prinsippet om universell utforming inkluderes i kriterier for støtte så langt hensynet til kulturminnet tillater det.
- Ved tildeling av tilskudd til fartøy, skal Riksantikvaren prioritere fartøy som har en tilstandsvurdering, og stille vilkår om kvalifisert håndverkskompetanse.

2.3. Faglig rådgiver og iverksetter

Riksantikvaren skal:

- Gi departementet vurderinger av hvordan tilstanden på kulturminner og kulturmiljø utvikler seg i forhold til nasjonale miljømål, og melde fra hvor det er grunn til å tro at målene ikke nås og herunder foreslå nødvendige tiltak.

- Gi råd om bevaring og forvaltning av kulturminnene. Særlig vektlegge utfordringer knyttet til klimaendringene.
- Bistå Miljødirektoratet i arbeid med konsekvensutredninger, herunder gi bidrag til utarbeiding av veiledningsmateriell, mv.
- Gi Klima- og miljødepartementet faglige innspill til utvikling av FoU-politikken på kulturminnefeltet, herunder forskningspolitiske råd og prioriteringer av forskningsbehov. Oppfølging av relevante programmer i Forskningsrådet og arbeidet med utvikling av strategiske instituttsatsinger (SISer) ved miljøinstituttene skal særlig vektlegges.
- Gi Klima- og miljødepartementet faglige innspill og råd i utvikling av MOV-arbeidet.
- Være faglig rådgiver for Norsk Polarinstitutt når det gjelder kulturminner i Antarktis.
- Gi faglige råd til departementet i utviklingsarbeid for ivaretagelse av klima- og miljøhensyn etter plan- og bygningsloven, energiloven, innsigelsessaker og innvendingssaker til kommunale og regionale planer.
- Levere innspill til regionale planer for vannforvaltning, vind- og vannkraft der Miljødirektoratet har et førstelinjeansvar.
- Ha oversikt over utvikling av miljøtilstanden på egne ansvarsområder, og effekten av faktorer som påvirker miljøtilstanden.
- Riksantikvaren skal bidra med nødvendig kartlegging og kvalitetssikring av data, samt sikre god samordning av kartleggingsaktiviteter og distribusjon av miljø- og kartdata.
- Bidra til at natur- og kulturarvsdimensjonen i pilegrimsarbeidet videreføres som forutsatt etter overføringen av Nasjonalt pilegrimssenter til Nidaros domkirkes restaureringsarbeider og KUD.

Etatene i miljøforvaltningen har et felles ansvar for å samordne innhenting, kvalitetssikring, dokumentasjon og levering av miljødata og miljøinformasjon i henhold til de tidsfrister som er satt for bruken av data (bl.a. miljøstatus.no, Norge digitalt, konvensjoner osv.). Riksantikvaren skal delta i faglige nettverk, prosesser og fora og skal slutte opp om arbeidet med fellesløsninger for miljødata og legge dette til grunn for egne fagsystemer der det er relevant. Miljødirektoratet har rollen som nasjonalt samordningsorgan for miljødata i miljøforvaltningen, og vil ta de nødvendige initiativ.

2.4. Faglig styring og veiledning av regionalt og kommunalt nivå

Riksantikvaren har veilednings- og informasjonsplikt, og et overordnet kulturminnefaglig ansvar overfor kommunene, fylkeskommunene, Sametinget, Sysselmannen på Svalbard og forvaltningsmuseene.

Riksantikvaren skal bidra til kompetanseoppbygging gjennom informasjons- og opplysningsarbeid til fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter. Riksantikvaren skal også være pådriver for kommunenes arbeid med kulturminneplaner.

2.5. Kunnskap og formidling

Riksantikvaren skal følge med på og bidra til utvikling og oppfølging av relevant forskning, og være en pådriver for forvaltningsrelevant forskning på kulturminnefeltet og støtte oppunder regjeringens målsetting i Langtidsplanen for forskning og utdanning.

Riksantikvaren skal ha oversikt over status og utvikling i tilstanden til kulturminner og kulturmiljøer samt kunnskap om effekten av faktorer som påvirker tilstanden. For alle overvåkingsprogram skal muligheten for bruk av ny teknologi vurderes, herunder bruk av satellittdata. Mulighetene for sambruk av data og måleutstyr skal være en del av vurderingen.

Miljødirektoratet er hovedredaktør for miljøstatus.no og skal sørge for at status for nasjonale miljømål og indikatorer jevnlig oppdateres og er tilgjengelig på miljøstatus.no. I samråd med Miljødirektoratet og Norsk Polarinstitutt skal RA bidra til vurderinger knyttet til miljøstatus.no og levere data for fastsatte indikatorer til Miljødirektoratet innen fastsatte frister og i tråd med gjeldende rutiner. Sysselmannen skal levere data for fastsatte indikatorer på Svalbard til Miljøstatus.no innen fastsatte frister og i tråd med gjeldende rutiner. Riksantikvaren er ansvarlig for å levere disse dataene til Miljøstatus.no.

Riksantikvaren skal legge vekt på kompetanse- og kunnskapsheving innen tradisjonshåndverk, ved særlig å legge vekt på etter- og videreutdanning i håndverk og i arbeidet med Bygg og Bevar og i oppfølging av de tre nasjonale fartøyvernsentrene. Riksantikvaren skal videreføre arbeidet med kunnskapsheving innenfor klima og energi, herunder klimatilpasning. Det gjelder både kunnskap og kompetanse om klimabelastninger på eksisterende kulturminner, kunnskap om hvordan bevaring av kulturminneverdiene kan forenes med miljøhensyn og energisparetiltak i eksisterende bygningsmasse samt kunnskap om verdi og betydning av kulturminner og kulturmiljøer som kilde til opplevelse og livskvalitet i utvikling av byer og tettsteder.

I dette ligger også å bidra inn mot utviklingen av plan- og bygningsloven slik at de ressursene eksisterende bygg og bygningsmiljøer representerer, blir utnyttet parallelt med at de kulturhistoriske verdiene blir tatt vare på.

Det skal legges vekt på bruk av ny teknologi, så som satellitt- og laserdata og geofysiske metoder, og kostnadseffektive løsninger i kartlegging- og overvåkingsarbeidet. Det skal også legges vekt på "teknologinøytrale" ytelses- og funksjonsspesifikasjoner i anskaffelser der det er relevant og hensiktsmessig.

2.6. Internasjonalt klima- og miljøarbeid

Riksantikvaren skal:

- Følge opp Unescos verdensarvkonvensjon nasjonalt og internasjonalt, herunder koordinere og lede arbeidet som følger med Norges medlemskap i Unescos verdensarvkomité 2017-2021. Arbeidet skal gjøres i samarbeid med Miljødirektoratet. Oppfølgingen av Unescos verdensarvkonvensjon innebærer videre at RA i samarbeid med

Miljødirektoratet har koordineringsansvaret for gjennomføringen av årlige koordinatormøter, pågående nominasjoner til Unescos verdensarvliste og listeføring på tentativ liste, autorisasjonsordning og tilskuddsmidler for verdensarvsentre (Miljødirektoratet har hovedansvar), samt følge opp forvaltningen av de norske verdensarvområdene.

- Delta i relevante deler av det etablerte programsamarbeidet mellom KLD, IUCN og Iccrom – "World Heritage Leadership" samt opprettholde det tradisjonsrike internasjonale kurset i konservering av tre (ICWCT) – begge eksempler på internasjonalt samarbeid hvor KLD vil etterstrebe målrettet norsk innsats i oppfølgingen av verdensarvkonvensjonen med vekt på kapasitetsbygging.
- Følge opp Haagkonvensjonen nasjonalt og internasjonalt, herunder følge opp arbeidet med implementering av konvensjonen mot andre sektorer.
- Delta i internasjonalt samarbeid på globalt, europeisk og nordisk nivå, herunder Unesco, Iccrom, EU/EØS og Nordisk Ministerråd.
- Gjennom rollen som program- og prosjektpartner under EØS-midlene, bidra til å nå de overordnede målene med EØS-midlene som Norges bidrag til økonomisk og sosial utjevning i Europa.
- Lede og bidra til gjennomføring av prosjektene for kulturminnevern i gjeldende arbeidsprogram for det norsk-russiske miljøsamarbeidet.

2.7. Andre ansvarsområder og langsiktige oppgaver

Administrasjon

- Følge opp IKT-strategien og rapportere på avvik.
- Ivareta de grunnleggende prinsippene for arbeidet med samfunnssikkerhet, henholdsvis ansvars-, likhets-, nærhets- og samvirkeprinsippet.
- Synliggjøre mål og prioriteringer for samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet i årsrapporten.
- Oppdatere risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) på grunnlag av endringer i risikobildet og erfaringer fra øvelser og hendelser.
- Systematisk utvikle og vedlikeholde beredskapsplanverk på grunnlag av ROS, DSBs Krisescenarioer og erfaring fra øvelser og hendelser.
- Iverksette nødvendige kompenserende tiltak som reduserer sannsynlighet og konsekvens for uønskede hendelser.
- Utarbeide en øvingsplan med formål, tid og øvingsform. Øve beredskapsplanverket minst en gang i året, evaluere alle øvelser og hendelser, og følge opp funn gjennom en ledelsesforankret tiltaksplan. Sørge for at alle punkter i tiltaksplanen blir fulgt opp før evalueringen kan anses som avsluttet. Resultater av oppfølgingen etter større øvelser og hendelser skal oversendes departementet.
- Utøve forebyggende sikkerhet i henhold til bestemmelsene gitt i sikkerhetsloven med forskrifter. Riksantikvaren er autorisert for opp til HEMMELIG.

- Rapportere om sikkerhetstilstanden etter JDs mal for tilstandsrapport og spørsmål fra departementet.
- Varsle sikkerhetsleder i KLD og rapportere til NSM om sikkerhetstruende hendelser i henhold til bestemmelsene gitt i sikkerhetsloven med forskrifter.
- Opprettholde sertifiseringen av styringssystem for informasjonssikkerhet ISO 27001 og gjennomfør årlige interne og eksterne revisjoner av informasjonssikkerhetssystemet.
- Inkludere oppfølging av digitalt førstevalg i virksomhetens strategier og virksomhetsplaner jf. digitaliseringsrundskrivnet.
- Følg opp brev fra JD datert 21.11.17 (sendt ut til underliggende virksomheter 29.11.17) om NSMs nye grunnprinsipper for IKT-sikkerhet.

Natur- og kulturarv, landskap og friluftsliv

- Arbeidet med kulturminner, kulturmiljø og landskap berører flere departement, samfunnssektorer og aktører, både nasjonalt og internasjonalt. Riksantikvaren skal legge vekt på å videreføre gode, eksisterende samarbeidsfora og gjerne også ta initiativ til å etablere nye samarbeidsrelasjoner der det er relevant for utviklingen av arbeidsområdet.
- Videreføre arbeidet med register over kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA).
- Samarbeidet mellom Miljødirektoratet og Riksantikvaren i krysningspunktene kulturarv og naturmangfold, landskap og friluftsliv skal videreutvikles, både for å utveksle erfaringer, for å nyttiggjøre seg av hverandres kompetanse, og ikke minst se natur og kultur i sammenheng og som grunnlag for en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.
- Ivareta helheten i arbeidet med kulturlandskap gjennom samarbeid med jordbruks- og kulturminnemyndigheter, herunder oppfølging av relevante strategier og handlingsplaner, forvaltning av Utvalgte kulturlandskap i jordbruket samt bidra til å utvikle målrettede miljøvirkemidler gjennom de årlige jordbruksforhandlingene.

3. Fullmakter

3.1. Fullmakt til å opprette og inndra stillinger

Direktøren har fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av driftsbevilgninger som stilles til disposisjon for Riksantikvaren i tildelingsbrevet. Oppretting og inndragning av stillinger skal skje i samsvar med bestemmelsene i statsansatteloven og hovedavtalen i staten. Opprettelse av stillinger som forutsetter at den tilsatte blir beskikket av Kongen i statsråd, skal fremmes Klima- og miljødepartementet.

3.2. Fullmakt til å pådra staten forpliktelser om utbetaling i fremtidige budsjettår

Riksantikvaren kan ha utestående bestillinger og tilsagn om tilskudd ved utgangen av et år dersom særskilt bestillings- eller tilsagnsfullmakt for vedkommende budsjettpost er tildelt fra Klima- og miljødepartementet. Utestående bestillinger og tilsagn skal ikke overstige fullmakten med tillegg av eventuelle beløp som er overført til neste budsjettår under den aktuelle budsjettposten.

Utbetalinger som forutsettes foretatt i framtidige budsjettår, må dekkes innenfor den til enhver tid gjeldende tildeling på den aktuelle posten. Varigheten for det enkelte tilsagn skal settes for å sikre best mulig måloppnåelse for ordningen, samtidig som god styring og kontroll av midlene opprettholdes. Tilsagn om tilskudd skal normalt ikke gis for lengre tid enn tre år, dvs. bevilgningsåret pluss to år til. Unntaksvis kan tilsagn gis for inntil 5 år. Virksomheten skal ha en samlet oversikt som til enhver tid viser alle utestående bestillinger og tilsagn. Det forutsettes at gitte tilsagn trekkes tilbake dersom tiltak ikke er gjennomført innenfor tilsagnsperioden.

Bestillings- og tilsagnsfullmakter gjelder kun for ett år. Utestående bestillinger og tilsagn som forventes utbetalt i senere budsjettår, må dekkes innenfor nye fullmakter for det aktuelle året. Forslag om slike fullmakter fremmes i den ordinære budsjettprosessen.

3.3. Myndighet til å avgjøre erstatning til tilsatte ved skade på eller tap av private eiendeler

Med hjemmel i pkt. 4 i kgl. res. av 10. juni 1983 delegerer Klima- og miljødepartementet myndighet til Riksantikvaren å avgjøre erstatning til tilsatte ved evt. skade på eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten. Det vises til brev av 4. mai 2015 for fullstendig(e) redegjørelse og forutsetninger.

4. Styringsdialog og rapportering

Styringsdialogen mellom departementet og Riksantikvaren skal gjennomføres i samsvar med "Prinsipper for etatsstyring i miljøforvaltningen", og i henhold til "Reglementet" og "Bestemmelsene". Hovedelementet i styringsdialogen er tildelingsbrevet. Styringsdialogen skal dokumenteres.

5. Risikostyring

Helhetlig risikostyring skal være integrert i mål- og resultatstyringen. Risikostyring skal forebygge og begrense hendelser som kan påvirke måloppnåelsen negativt ved å identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risiko som står i veien for måloppnåelse. Med helhetlig risikostyring menes at hele virksomheten, inkludert blant annet omdømme, IT systemer, HMS m.fl., er en del av risikostyringssystemet.

Direktøren har ansvaret for at nødvendige risikoanalyser gjennomføres, og at risikostyring integreres i etatens virksomhet. Risikoanalyser skal være et formelt punkt på etatsstyringsmøtene og status for analysene skal referatføres. Videre oppfølging vurderes på bakgrunn av risiko og vesentlighet.

6. Virksomhetens regnskapsprinsipp

Riksantikvaren skal føre regnskapet etter kontantprinsippet.

7. Virksomhetsledelsen

Direktøren er virksomhetsleder for Riksantikvaren og har det overordnede ansvaret for at virksomheten er i samsvar med lover, forskrifter, etiske retningslinjer og andre forordninger knyttet til Riksantikvarens virksomhet. Direktøren har ansvar for at Riksantikvarens økonomi- og virksomhetsstyring er i samsvar med tildelingsbrevet, Reglementet og denne instruksen.

Dersom direktøren oppretter en særskilt intern revisjonsenhet eller ønsker å kjøpe en slik tjeneste fra konsulenter, skal oppgavene presiseres i særskilt instruks som skal foreligge samtidig med opprettelsen. Departementet skal ha kopi av instruksen.

8. Miljøledelsessystem og plan for offentlige anskaffelser

Riksantikvaren skal ha et miljøledelsessystem. Staten skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus kostnader.